

NEDELDIENIO SKAITYMAS.

SAVAITINIS LAIKRAŠTIS.

Apmokėsnis: su prisiuntimu metams 2 rub.
pusmečiui 1 rub.
be prisiuntimo metams 1 rub. 40 kap.
pusmečiui 70 kap.

Redakcija Kaune.
REDAKTORIUS IR LEIDĖJAS

Kunigas Aleksandras Dambrauskas.

Už atskirą numerį 4 kap. Atskirų numerių pardavėjams nuleidžiame 30%, neparduotuosius numerius priimame atgal, pinigų už parduotus numerius reikalaujame po 3 mėnesių.

Už apgarsinimus imama nuo eilutės arba jos vietos ant paskutinio puslapio 20 kap.

№ 53.

Kaunas. Gruodžio 20 (2) d. 1906

Pirmi metai.

SVEIKI SULAUKE ŠVENTŲ KALĖDŲ!

KALĖDŲ GIESMĖ.

Jau Dievo Žodis iš Dangaus
Ant žemės klonio nužengė
Ir tapęs Sunumi žmogaus
Mums iš Marijos užgymė

Aniolų buriai artinas,
Didžių linksmybę skelbdami:
Gymė Karalis amžinas,—
Sveikinkit Jėzų kudikį!...

Išgirdę giesmes dangiškas,
Betliejun bėga piemenys,—
Ir radę Jėzų šaukia: „Tas
Tikrai mums Dangu atdarys!...

Giedrus, be jokis debesio,
Sulaukęs tos šventos nakties
Žvaigždėtas dangus stebiasi
Iš Dievo meilės pastapties.

Ir ko ne matė nieks iktol,—
Nušvinta žvaigždė—žiburys;
Jezaus jieškodami ištol
Ein paskui ją Karaliai Tris.

Čia Erod's apimt's išgasties,
Kad jo jau sostas Jezui klius,—
Gymusio bijos Viešpaties,
Žudo Betliejaus bernelius.

Bet veltui jieško šiam mieste:
Juozap's su Dievo Motina
Apsigyveno Egipte,
Kur Aniol's bėgt' paragino.

O mirus Erodui piktam
Tėvynėn grįžta skubinai
Ir Kudikėliui dieviškam
Tarnauja kaip du aniolai!...

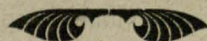
O Jezau gymęs mažutyt',
Dievo vaikeliais duok mums but,
Naują gyvenimą igyt',
Svieta tamsybėj neprazut!..

Šviesk mums, kaip Saulė spindanti
Silpnų gaivinės nepaliauk!
Męs tavo krauju atpirkti,—
Musų širdyse karaliauk!...

Jezau, suvystyt's vystiklais
Nestumki mūsų nuo savęs!...
Norim šiandien su aniolais
Tau užgiedoti iš širdies:

Te ant angštybių visados
Garbė bun Dievui augščiausiam
Ir Tau, o Jezau, iš Panos
Dėl žmonių laimės gymusiam.

Adamas Jakštas.

I MUSŲ SKAITYTOJUS.

Nuo 13 Gruodžio šių metų pradėdant „Nedėldienio Skaitymo“ vedimą vietoj J. M. kun. praloto Antano Karoso, apima—kaipo dvasiškos ir svietiškos valdžios užtvirtintas redaktorius ir leidejas—kun. Aleksandras Dambrauskas, šv. Kazimiero Draugijos pirmininkas.

Kaip buvusioji, taip ir naujoji „Nedėldienio Skaitymo“ redakcija, stovėdama ant grynai katalikiško pamato rupinsis su pasišventimu tarnauti jums, broliai lietuviai, ir padaryti iš „Nedėldienio Skaitymo“ laikraštį tikrai katalikišką, tautišką, gyvą, atjaučiantį jūsų vargus ir teisingus reikalavimus, pilną naudingų patarimų ir visokių žinių iš viso pasaulio, o labiausiai iš tų vietų kur lietuviai gyvena.

Tam dalykui pasiekti naujoji redakcija rupinsis:

1) praplatinti ir paįvairinti dvasišką „Ned. Skaitymo“ skyrių, talpindama jame netikėtai evangelijas su pamokslais, bet ir šiaip jau trumpesnius dvasiškus skaitymus, tikėjimo tiesų paaiškinimus, atsakymus ant užmetinėjimų Bažnyčios priešų ir tt.

2) apvers ypatingą atidą į mūsų tautos reikalus (politiškus, ekonomiškus, kulturiškus) o labiausiai į visų svarbiausių šioj gadynėj tautiško apšvietimo klausimą. Paves tat laikrastyje žymią vietą žinioms apie lietuviškas katalikiškas mokyklas, davinės praktiškus patarimus, kaip išgauti iš valdžios leidimą joms atidengti, kaip jos organizuoti ir mokymas jose vesti ir tt. Beto—bus teipogi davinėjamos žinios apie jau veikiančias ir naujai atsirandančias mūsų kulturiškas įstaigas (kaip antai: knygynus, skaityklas, muzėjus ir t. p.) ir visokias draugijas (kaip antai: apšvietos, labdarybės, suvartotojų, darbininkų ir kitokias).

3) Žinodama gerai, jog „Nedėldienio Skaitymas“, kaip visų pigiausias lietuviškas katalikiškas laikraštis, labiausiai yra prasiplatinęs tarp žemesniųjų Lietuvos luomų (kaimiečių ukininkų, neturtelių mažžemių ir bežemių, rankpelių dvaro ir fabriko darbininkų). redakcija stengsis visiems jiems patarnauti paduodama žinias apie pelningesnių ūkių sutvarkymą ir vedimą, apie skirstymą į vienasėdžius arba apribes, apie žemės pirkimą, apie galvijų auginimą, gydimą ir protingą su jais apsiėjimą, apie javų kainas, apie vargingą dvaro kumiečių ir fabriko darbininkų padėjimą ir jų buvio pagerinimą ir tt.

4) Neužmirš redakcija ir jaunesniųjų skaitytojų, kurie paprastai jieško laikrastyje lengvesnio skaitymo. Tiems bus davinėjamos įvairios pamokinančios apysakėlės, eilės, juokai ir tiems panašūs straipsneliai.

Skaitytojai! Suprantote patį, jog redakcija ne viską gali sužinoti, nei pati viena viską atlikti. Todėl visi, kurie „Ned. Skaitymui“ užjaučiate, nepatingėkit prisidėti prie jo pakėlimo, patobulinimo ir praplatinimo.

Nevienas iš jūsų gal skaito šale lietuviško laikraščio dar vieną antrą svetimtautišką. Jei ten raštų kokią naudingą žinę, ypač apie Lietuvą ar jos reikalus, verta patalpinti „Ned. Skaityme“, tegu perrašes ją ar iškirpes teikias mums prisiųsti.

Kitam ateina į galvą kartais naudingas koks užmanymas, kurį įvykdžius, būtų nemaža naudos visai Lietuvai. Apie tokį užmanymą tegu mums tuojaus praneša. Jei bus galima, mes jį „Ned. Skaityme“ apgarsinsime su atsakančiais paaiškinimais ir patarimais.

Kitam vėl, šis ar tas mūsų laikrastyje gal nepatiks. Meldžiame ir apie tai mums pranešti. Priimsime su dėkingumu netik pagirimus bet ir papeikimus, jei tik tai jie nebus tušti, bet paremti tam tikrais nurodymais: kaip ir kokie negerumai laikrastyje reikia prašalinti, kaip ir kokie pagerinimai reikia įvesti ir tt.

Redakcija malonėtų, idant tarp laikraščio leidėjų ir jo

skaitytojų būtų nuolatinis nesutrukomas ryšis, idant redakcija galėtų pasakyti apie „Ned. Sk.“ prenumeratorius: **tai mūsų skaitytojai**, o skaitytojai, idant galėtų apie „Ned. Skaitymą“ tarti—**tai mūsų laikraštis**.

Iš savo pusės redakcija stengsis, ant kiek bus galima, išpildyti visus teisingus skaitytojų reikalavimus, nes ji vieno tik tetrokšta, idant „Ned. Skaitymas“, atneštų skaitytojams kuogausiausią dvasišką naudą ir priartintų mūsų nuvargusiam kraštui geresnės ateities metą.

Į tą geresnę ateitį „Ned. Skaitymas“ rodys nuolat vienatinį tikrą kelią—**kelią tikėjimo ir doros, meilės ir teisybės, darbo, mokslo ir pasišventimo**.

Redakcija.

Patarimai mažiems savažemiams rinkimų dalyke.

Įtrauktieje į rinkėjų sąrašą paskirtoje dienoje tegu važiuoja pavietan, geriaus ankščiau, už kokios dienos, kad pasirokuoti apie viską. Vaikai važiuojantys už tėvus, tegu pasiima nuo tėvo įgaliojamąjį raštą, kurį turi užtvirtinti pristovas, valsčiaus viršaitis, žemiečių viršininkas, ar klebonas Pernai nuo rinkikų nereikalavo paliudijimo apie ypatingą „tapatybę“, tik miestuose jo tereikėjo. Ar šįmet reikalau, negirdėtis, ale dėl visoko klebonai tegu pasiima savo bažnyčių antspaudus, kad reikalui atsėjus galėtų tenpat duoti paliudijimus savo pažįstamiems. Suvažiavę visi mažieji savažemiai; surokuoja kiek išviso jie turi žemės, dešimtinų. Tą skaičių dalyja ant 200, ir kiek išpuls, tiek vadinas, iš savo tarpo išrinks rinkėjų, dalyvausiančiųjų rinkimuose su didžiadvariais. Jeigu visi susivažiuotų, ir mažieji savininkai ir kunigai, tai galų gale pasirodytų, kad jie dar daugiau turi balsų negu didžiadvariai ir tuomet iš pavieto galima busų gubernijon praveisti ir lietuvių-rinkiką. O tas labai svarbu. Miestai juk duos tik žydus, valstiečiai-lietuvius, reikia tad pasirupinti, kad ir savažemiai duotų nuo savės teipogi lietuvius. Čia vėl nėra ko nei minėti, kad reikia žiūrėti, idant kandidatas būtų išmintingas, mokytas, iškalbus, doras lietuvis katalikas, krikščionis-demokrata. Kurs savė garsina **socijaldemokratu**, tai reiškia, jog jam **tautos ir tikybos reikalai nedaug terupės** Kurs garsina save **tautiečių-demokratu**—tai jis yra **tautmylys, gins žmonių reikalus ir savo kalbą**, tik tautiečių-demokratų daugumas **religiją skaito teipat už menką daiktą**. Kurs sakos esąs **krikščioniu-demokratu**, tai reiškia, jog jam **už didį daiktą netik krašto gerovė bet ir religija**. Žinoma, vis tas esti, jeigu žmogus sakosi apie save neveidmainiaudamas. Jeigu man prisieitų balsuoti, tai aš visupirmiausiai paduočiau balsą už **krikščionių-demokratą** o jau paskui tik už demokratą-tautietį.

R. M.

Kas girdėti Amerikoje?

Neseniai sutikau vieną lietuvių iš Amerikos parėjusį.

-- Na, kas girdėtis Amerikoje? paklausiau.

— O-gi, kas bus girdėtis? vis tas pats, kaip ir pas mus! atsakė amerikietis.

— Na, ne, turi būti Amerikoje kas-nors prašmatnesnis, kad žmonės į Ameriką bėga galvotrukiais...

— O-gi kas bus prašmatnesnis? Žmonės tokie pat kaip ir pas mus, tik tai rasit daugiau mokytesni, o dirba dar sunkiaus kaip mūsų krašte.

— Tenai Amerikoje, sako, didesni uždariai?

-- Teip tai teip, buk tai didesni bet tenai ir pragyvenimas daug brangesnis... Kad mūsų žmonės teip sunkiai dirbtų Lietuvoje kaip turi dirbti Amerikoje, tai tą patį ir čia uždirbtų.

— Girdėjau, kad Amerikoje yra įvestas 8 valandų darbas, tai jau vis galima, pabaigus darbą ir pasilsėti.

— Visai yra. Kas nori 8 valandas per dieną dirbti, tai gali 8 valandas dirbti, bet per tą 8 valandas darbo Amerikos darbininkas padirbs tiek, kiek mūsų Lietuvos darbininkas nepadirbs ir per 24 valandas. Tenai, jeigu prie darbo budamas ant trumpos valandikės nukrypai kur išalį arba pradėjai žiopsoti, tai tuojaus tavę ir atstatys, o jau į tavo vietą laukia 15–30 darbininkų. Teisybė, moka už darbą brangiai, bet reikalauja, kad darbininkas ir dirbtų. Nėra ko stebėtis, kad nevienas iš mūsų lietuvių-darbininkų tenai Amerikoje ir savo sveikatėlę palieka. O sveikatos neturėdamas, ką bedirbsi? važiuok į tėvynę! O kiek tose nelaimingose fabrikose arba anglių kasyklose, kame daugiausiai lietuviai dirba, atsitinka visokių nelaimių: vienam ranką nulaužė, kitam koją nusuko, kitą visai užmušė ir tt. Nėra tos dienos, kad kokioje fabrikose ne būtų kokia nelaimė neatsitikusi. Kas turi gerą sveikatą ir netingi dirbti arba kas yra varaunas (taupus), tas per metus Amerikoje keliata šimtų rublių gali uždirbti, bet kas neturi sveikatos arba tingi, o labiausiai, kas dar mėgsta degtinės išgerti, tai tas kaip Lietuvoje buvo plikis, taip ir Amerikoje bus dar didesnės plikšas. Mūsų žmonės į Ameriką atvykę sako: čia yra „valnas krajus“, viską galima dirbti: ir girtuoklauti ir paleistuvauti ir vogti ir muštis! Sunkiai dirba mūsų lietuviai Amerikoje, bet ir girtuoklauja, o pasigėrę, žinoma, paleistuvauja, mušasi, pešasi, vienas—kitam pilvus su peliais išardo arba pasivertę į „bumus“ (žulikus) ant gatvių vienas-kitą apiplėšia..

— Girdėjau, kad lietuviai Amerikoje turi savo laikraščius ir draugijas. Ar negalėtų liuosą laiką praleisti, skaitydami knygas arba laikraščius, o įsirašę į draugijas, liuosomis valandomis susirinkę, galėtų dailiai pasižnekėti ir koks nors pasimokinti. Butų sveikiau kunui ir dušiai.

— Teip—yra. Turi lietuviai Amerikoje ir savo laikraščius ir draugijas, bet ar daug atrasi tarp mūsų Amerikos lietuvių, kurie skaitytų laikraščius arba įsirašytų į draugijas? Iš šimto lietuvių rasit vienas išsirašo laikraštį ir jį skaito arba yra įsirašęs į kokią draugiją, o kiti visi liuosą laiką geriaus perleidžia karčiameje tarp degtinės arba alaus buteliukų. Mūsų lietuvis, kame jis nebutų, geriaus duos 100 rublių pragerimui, negu pora rublių parsigabenimui laikraščio arba kokios naudingos knygos. Kaip Lietuvoje taip ir Amerikoje mūsų žmonės vis slėgia ta prakeiktoji tamsybė. —Kadą žmogus pasižiuri į kitų tautų darbininkus, kaip tai į anglus arba vokiečius, tai jie, parėję namon iš fabriko, visupirmu nusiprausia, paskui gražiai apsirėdo, pavalgo ir paima skaityti laikraštį arba kokią naudingą knygą, o jei dar turi laiką, tai nueina į kokią susirinkimą, kame yra laikomos visokios kalbos arba pamokinimai. Čia pasiklauso visokių pamokinių, o jei gali tai ir patį dar kitiems savo draugams ką-ne-ką pasako. Tokiu būdu lavina jie savo protą ir tobulina jausmus. O mūsų lietuvis-darbininkas Amerikoje parėjęs namon iš fabriko, kuogreičiausiai skubinas užsikąsti ir tuojaus bėga į „saliuną“ kaip Amerikoje sako, tai yra į karčiamą. Čia jau jo laukia kiti jo draugai ir tuojaus vienas-kitam pradeda „pondyti“ po bonkutę alaus arba degtinės. O kad jau gerai išigeria, tai reikia dar kvortomis palošti arba „boles“ pavarynėti (bilijardą pagrajiti). Ko nepragerė, tą kvortomis pralošė; paskui susibara, susirieja ir ant galo susimuša. Čia bežiurint įsimaišo „policmonai“, visus suima ir įkiša į šaltąją „prasiblaivinimui“. Rytmetį kiekvienas dar turi užsimokėti po keliatą dolerių už pralaikymą šaltojoje. Ant to ir pasibaigia „dienos darbas“ mūsų lietuvių Amerikoje. Kas čia kaltas? ar ne tamsybė mūsų lietuvių?

Tiek tai nupasakojo man vienas lietuvis, pargrįžęs iš Amerikos, apie savo draugus-darbininkus.

Dėdė Atanasas.

Prie kelių ir tiltų klausimo.

Laiškas į redakciją¹⁾.

Patilpusiame 50 № „Nedėldienio Skaitymo“ straipsnyje „ką čia padarius su mūsų vieškeliams ir tiltams“ autorius kreipiasi į mus valstiečius, kuriems labiausia turi rūpėti šis dalykas, klausdamas „ką jus, broliukai, rokuojat?“ Ant šio užkvietimo, manau nevienas iš mūsų sodiečių pasakubins atsakyti, ir tuo padės išgvildinti ir išrišti vieškelių ir tiltų „neatmezgamąjį mazgą.“

Autorius statydamas klausimą, ištraukia eikšten visą baurumą biurokratijos surėdymo, užkraunancio priedermę vieškelių ir tiltų taisymo vien tik ant pečių valstiečių ukininkų ir mažžemių, nors keliais ir tiltais naudojasi, piršto nei skatiko ne pridėdami, visi kiti valstijos luomai. Negudriai elgiasi biurokratija pavesdama, kelių ir tiltų taisymą urednikų priežiurai. Dėlei prašalinimo visų aiškių neteisybių, atranda autorius vaistą—autonomijoje arba savyvaldoje. „Kada, girdi, gausme savyvaldą, liepsme prisidėti ir ponams ir žydams ir visiems. Tada mokėsime pinigų, ir valdžia su pagelbą anų, pataisys vieškelių, tiltus—net mažiausi keleliai busių lyg kokie pliantai.“

Už parodymų rusų biurokratijos nedorybių užsipelnę autorius širdingą ačių nuo visų valstiečių ukininkų ir mažžemių. Už sujudinimą vilties autonomijos ar savyvaldos kaipo vaisto, prašalinimui visuomeniškos neteisybės—irgi; nors velytumėm šį vaistą atrasti pirm autonomijos susilauksiant. Bet liekta apsvarstyti autoriaus patarimas: kaip vieškeliams ir tiltams nors tam sykini pataisyti. Čia sako: „bene mes tokie rungiai, kad be rusų policijos raginimo, nors tam sykiui nepataisytumėm savo vieškelių.“ Šis patarimas vargiai didumai mūsų valstiečių gali būti pageidaujamas, anaipol jis yra visiems negeistinas, o nekuriems stačiai neišpildomas.

Pirmiaus, apskritai imant, guodotinas autorius ir visi mes taisantieji vieškelių, esam persitikrinę, jog ikišioliai **neteisingu** surėdymu buvom prispirti **vieni** valstiečiai juos taisyti ir taisėme ne vienus, bet šimtą metų. Kelias liko neišvažiuojamas nedėlto, kad visai nenorime jo taisyti, bet kad daugumas iš mūsų visai nebeturi jėgų taisyti. Žinai tokius ukininkus, kurių vadinamas dalis („vydielus“) ne kartą yra pati policija, dėl bėdumo ukininkų, taisyti savo lėšomis; ant galo yra ir tokie, kurie netaisydami, mano, priversią valdžią graičiaus įvesti geresnę teisingesnę tvarką.

Valdžia, sumaniusi tokį nelėmtą parėdymą, senia iau vilioja valstiečius maloniais žodeliais, ketindama pakeisti praktikuojamą kelių taisymo būdą, sakydama: palaukit dar 3 metus ir padarysim kitoniškai. Matyti ir ponui R. M. tas pamėgo, nes pataria tam sykiui pataisyti; čia aiškiai suprantama ką reiškia „tam sykiui“. Bet pasakys kas: gal ir tiesa kad sušaukta Duma surėdys geriau? Ne abejoju ir aš, kad taip turėtų būti, bet klausimas, kada tai bus? Jeigu noriai, be raginimo uredniko patį taisysme, ne tik urednikas, bet ir Duma ir autonomija ir savyvalda—netik ką ne greit, bet gal ir niekadoms ne supras kad taip, kaip yra, yra blogai ir tą blogumą reikia prašalinti. Turime gi tiek svarbių klausimų, kurie atidėliojami iki Dumos išrištom; ir visi tokie reikalai plačiai visuose laikraščiuose svarstomi; kodėlei tik šį, kelių taisymo klausimą, turime užslopinti nuog saulės šviesos, patardami ramiu būdu jungą vilkti, dargi su mielu noru, idant net urednikas tikrintų, jog žmonės gali ir nori likti vergais ir baudžiauninkais privilegiuotų luomų? Ne! gerbiamas autoriau, su kuo kitu, bet su Tamstos patarimu sugriebti ir pataisyti „nors tam

¹⁾ Talpindami šį laišką Šauleniškio valstiečio tariamės sulauksią paaiškinimo tame calyke ir iš penų pusės.

sykiui duobes ir tiltus“ spėkomis **vienų** valstiečių, mes niekaip negalim sutikti, negut pirmutiniai pavyzdį duotų ponai, kurie niekadus piršto nei skatiko nėra dar prie to pridėję; kai jie pridės tada ir mes **savo** dalį su noru, rupinimės pataisyti; bet ir tai ne šiuo laiku kada žemė nuog šalčio sukietėjo. Todėlei, vieton kvietimo valstiečius taisyti vieškelio tiltų ir duobių, patartumėm pakutenti užsnudusią plačiausios visuomenės sąžinę šiais žodžiais: „Viručiai, Broliukai, netik valstiečiai, bet ir dvarininkai ir kunigėliai ir kiti inteligentai pažvelgkit į suplišusias nuog kelių taisymo rankas valstiečių, ir patarkit: ką čia padarius su mūsų vieškeliais ir tiltais? Valstiečiai jau yra nuvarę ir supranta visą šios dienos seno sutrunijusio biurokратиško surėdymo baurumą ir jau pernai yra nutarę per valstiečių sueigas, pakeisti senobines baudžiamos liekanas—kelių taisymo būdą—prisilaikant užsienio sistemos pinigisko mokesčio; valstiečiai iš savo pusės yra pradžia padarę, bet visi,—inteligentais savę priskaitantis,—luomai šį sumanymą trukdo, ir net kaip vežiai atžagariai tempia. Tepriseda kiekvienas prie viešo darbo, rasit ir čia pat atsiras vaistas, ne laukiant iškovojojimo savyvaldos. Nes, ir vienas—daug gali; o suvieniję visas įjegas, tikrai laimėsime anot, tų žodžių: vienybė—tai galybė.

Tada tik, vieton purais velnių mieravimo išgirsit iš lupų valstiečio: nuvaręs ir nuilsęs buvau, o Jūs Gieradarai manę užtarėt ir palengvinot—bukit palaiminti!“

Linkiečiau, idant šis mano laiškas būtų patalpintas, nevien tik „Nedėldienio Skaitymo“ skiltyse bet ir kituose laikraščiuose, kuriems valstiečio padėjimo pagerinimas ir vieškelių su tiltais likimas rupi.

Šaulėniškis valstietis.

Prancuzų Socijalistų Kongresas.

— Kas mums rupi socijalistai Prancuzai, ne vienas gal sau pasakys,—užtenka mums ir saviškių „cicilikų“ ir apie juos daug ką galima parašyti... Tas tiesa; bet vienog reikia žinoti mums ir apie kitų kraštų socijalistus: ką jie veikia, ką taria, kaip jiems sekasi, kad susėję su tais, kurie pas mus skelbia socijalistų mokslą, galėtumėm su jaisiais rimtai pasiginčyti.

Socijalistai mokina, kad reikia suardyti visą pasaulyje tvarką, kokia dabar yra ir paskui ant tų gruvėsių padaryti kitą valdžią ir kitą tvarką. Jie nepripažįsta reikalingumo pataisyti tą, kas yra sugedę, o palikti kas yra gero—jų tikslas—**viską ar gerą ar blogą išgriauti**, o paskui vėl išnaujo statyti. Bet jau ir jie atsikando begriaudami; nekurie jau grįžta atgal nuo savo užmanymo, ir sutinka su tuo, kad reikia išlengvo varyti darbas žmonių buvio pagerinimui. Tokią socijalistų pakraipą matome Prancuzijoje. Pirmoje dienoje Lapkričio mieste Limoges (Limož) buvo didelis socijalistų susivaišavimas. Susirinko į 289 įgaliotinių nuo įvairių socijalistų sąjungų. Buvo ten ir garsus Prancuzijos parlamento sąnarys Jaurès (sk. Žorė). Jis yra kartu ir vadas tos tai socijalistų partijos, kuri nepripažįsta naudingumo revoliucijos arba umaus išgriovimo visos pasaulyje tvarkos ir stengiasi įvykdinti tokias žmonijoje permainas, kurios yra įvykdomas, nors tąs permainas priseitų daryti kart su valdžios pagelba. Terp Jaurès-o ir kito garsaus socijalistu Guesde'o pakilo dideli ginčai. Antrasis pradėjo išrodinėti, kad paklausius Jaurès-o patarimų ir nustojus griovus dabartinę tvarką, socijalizmo mokslas turėtų pragaišti ir busiančioji socijalistų karalystė, taptų neįvykdoma.

Iš to ginčo terp pačių socijalistų vadų galima patėmyti, kad patįs socijalistai netiki į savo mokslo pasisekimą ir abejoja, ar nepradėti geriaus varyti rimtą darbą atnauji-

nimui kas yra sugadinta, negu viską griauti par žudynes ir kraują. Daug iš garsių socijalistų, kaip Millerand, Briand, Viviani ir kiti jau metę išsvajotą Markso mokslą ir pradėjo rimtai darbuotis žmonijos labui.

Jau būtų metas ir musiškiems socialistams susiprasti ir vietoj bergzdžio kunigų dergimo užsiimti koku nors naudinga darbu. Bet ant nelaimės—to dar, kol kas, visai nesimato.

P.

Žinios iš visos Rusijos.

Iš **Užkaukazio** žemės, miesto **Groznij** gavome nuo vieno lietuvio, matomai darbiniko, laišką su parseregėjimu, kad mūsų žmonės nevažiuotų tenai jieškoti darbo žibalo (kerosino) pramonėse, nes darbo nėra ir be to jau daug atvykusių žmonių vargsta ir badą kenčia. Bažnyčia dėl buvimo yra, bet lietuviai katalikai vos mišių šv. tegali išklaudyti, nes kunigas lietuviškai nesupranta. Kitiems ir bažnyčios jau nebereikia, nes visai nebeturi tikėjimo ir gyvena nedorybėse. Todėl baigia savo rastą patarimu broliams lietuviams: „nevažiuokit, nes gyvenimas čia nuobodus, o uždarbis mažas“.

Peterburgas. Vidaus dalykų ministerijoje dvasiškųjų reikalų skyriuje nutarta išdyldyti įstatymą užginantį sentikiams priiminėti kitą nepravoslavišką krikščionišką tikejimą.

Peterburgas. 14 Gruodžio. Į ministerių Tarybą tapo paduotas sumanymas, duoti leidimą pravarams per ateinančius 1907 ir 1908 metus **dvigubai daugiau degtinės išleisti**.

Tai tau ir blaivybė Rusijoje!

Sakalinas. 14 Gruodžio Sakalino saloje buvo nedidelis žemės drebėjimas. Kaikuriuose namuose nulakstė daiktai nuo lentynų.

Kijevas. 12 Gruodžio. Čionai general-gubernatoriaus parėdimu tapo uždengta lenkų apšvietos draugya „Ošviata“, iki Kijeve bus kariškas stovis.

Dvinskas. 14 Gruodžio. Kariškas teismas Dvinsko tvirtovėje perkratinėjo bylą apie Kupiškio pačtos apiplėšimą ir nuteisė **Vilimą pakarti, Usanį gi ir Liaudanskį į katorgą iki amžiaus galo; Latvis liko išteisintas**. Pačta pajieško iš apkaltintųjų 12 tukstančių rublių.

„**Vilniaus Žinios**“, primena, kad dar pernai žiemą Kauno gubernatorius buvo išdavęs cirkuliorų, leidžiantį valščiaus nutarimus šalip rusiško teksto rašyti ir lietuviškai. Tik kažikodėl ta užkariautoji teisė vėl apleista. Mes nuo savęs primename, kad ir iškabos ant valsčiaus mokyklų raštinių, ant stiebų pakeliais gali būti ir lietuviškos.

Žinios iš Lietuvos.

Kaunas. (Vyskupo atsilankymas) Šio mėnesio 6 dienoje Jo Mylista Miečislovas Pallulionas Žemaičių Vyskupas teikė aplankyti savo mokyklą, Kauno Dva-

siškąją Seminariją, norėdamas su visais auklėtiniais iš karto atsisveikinti prieš išvažiuosiant į užrubežį. Terp kitų dalykų Jo Mylista išreiškė nuoširdžiai savo norą tos šventos mokyklos auklėtiniais, kad jie rupintų gerai pažinti lietuvišką kalbą, kurioje reikės jiems apsakinėti Dievo žodį; Tam tikslui paskyrė dėl seminarijos knygyno (biblijotekos) kelioliką egzempliorių Evangelijų ir Apaštalo darbų, kurios vertė ir išdavė Kun. J. Skvireckas, tos seminarijos profesorius. Klierikai skaitydami tą veikalą netiktai, kad išsilavins grynoje lietuviškoje kalboje, bet ir pažins mokslą ir darbus Musų Viešpaties Jėzaus Kristaus ir Apaštalo. Teipogi Jo Mylista nurodė, kaip tai yra pragaištingas skaitymas nepadorių knygų kokioje norint kalboje. Ant galo Jo Mylista atsisveikindamas su klierikais suteikė jiems savo vyskupišką palaiminimą.

Ant rytojaus Jo Mylista jau 9 valandoje pribuvo į Seminarijos rumus paklausti atsakymo auklėtinių iš nekurių mokslo dalykų ir išbuvo išstis tris valandas.

Kun. Jonas Valavičius

Žemaičių Seminarijos Profesorius.

Kaunas. Sausio 6 d. ateinančių 1907 metų, Liaudies rume draugija „Daina“ rengia vakarą Dorpatikių neturtingųjų lietuvių studentų naudai. Vakaro programą maž daug toks: 1) choras, 2) teatrališko veikalo vaidinimas, 3) koncertiškas skyrius: dainavimai, smuikas, kvartetas ir t.t. Po visam šokiai iki 4 val. ryto. Biletų kaina: ložos 4—3 rub; kitos vietos nuo 2 rub. iki 25 kap. Turintieji biletus į galeriją dalyvaus šokiuose tikrai primokėdami 25 kap.

Režiseris Kazys Nabagėlis.

Vilniaus. Tris žinomi mūsų veikėjai: p.p. Donatas Malinovskas, Antanas Smetona ir kun. Mironas išleido atsišaukinį į visuomenę, ragindami sumesti kiek kas gali sušelpimui trijų jaunų lietuvių dainininkų: p.p. Kipro **Petrausko** (brolio žinomojo mūsų kompozitoriaus Miko Petrausko), **Audėjo** ir panelės Eleonoros **Gališauskaitės**, norinčių pastoti į konservatoriją mokytis dainavimo. Kam rupi mūsų dailės palaikymas, teneatsisako atsiliepti ant to atsišaukimo. Aukštas meldžiame siūsti stačiai į Vilnių adresuojant kuriam nors iš trijų augščiau išvardytųjų vyrų.

Šauliai (Kauno g.) Niekurie iš vietinių darbininkų su kun. Maciejauskiu Jonu pradėjo rupintis įsteigimu Krikščioniškos darbininkų Draugijos Šiauliuose ir 1 gruodžio šių metų gavo leidimą ją įsteigti. Taigi 8 gruodžio buvo susirinkimas organizatorių Šaulių šv. Juozapo Katalikų darbininkų Draugijos, priėmė į sąnarius tos Draugijos 65 vyrus. Slaptu balsavimu daugumą balsų išrinko į valdybą sekančias ypatas: į pirmininką—kun. Joną Maciejauskį, Šiauliu kamendorių, į pirmsėdžio pagalbininką—darbininką Šiauliu miesto, labai dorą vyrą, tikrą lietuvi Mikolą Vaišvilą; į valdybos sąnarius: šiuos penkis darbininkus: 1. Vincentą Zdanavičių, 2. Leopoldą Albrechtą,

3. Vincentą Gintautį, 4. Kazimierą Konteikį, 5. Antaną Gelžinį; į kasierius kunigą kapelioną Šaulių gimnazijos Joną Didžiulį, ir į sekretorius mokytoją Staponą Eringį iš Gustonių. Ant galo viens kitam davė prižadėjimą sąžiniškai: ne girtuoklauti, ir vienu žodžiu užsilaikyt pagal Dievo ir šv. Bažnyčios prisakimą.

Gera butų, kad ir kituose Lietuvos miestuose darbininkai įsteigtų tokias pat Krikščioniškas darbininkų Draugijas.

Darbininkas.

Radviliškis (Panevėžio apskr.). 58 „Lietuvos Ukininko“ numeryje patilpo tokio turinio žinėlė iš Radviliškio: „Musų klebonas nemėgsta, jei kas jam laiškus adresuoja tikrąja pavarde „Morkys“. Matyti gėdisi kunigas savo senelių palikimo.—Parapijonis“. —Kad toji žinėlė butų atradusi vietą „Naujoje Gadyneje“, bučiau ją neatkreipęs atidos, nes toje parapijone tokių svarbių žinių netruksta; tuotarpu ji patilpo „Liet. Uk.“, taigi turiu tą dalyką išaiškinti, nes nemalonu buti tokiu išgama, kurs gėdisi savo pavardės. Kada kun. Eidrigevyčius apleidė Radviliškį, o aš pastojau jo vietoje, maž ne visa Radviliškėčių korespondencija pateko į mano rankas. Parapijonis, gyvenantieji Amerikoje, ar vėlei tarnaujantieji kariumenieje, nežinodami apie tai, jog kunigai tapo parkelti—parmainyti, siunčia savo giminėms pinigus, apdraustus laiškus, ar įkainotus siuntinius ant vardo kunigo su jo pavarde.

Tuotarpu to kunigo jau nebėra ir jo įpėdinis negali iš krasos gauti pinigų ir tt. be tam tikro savo priešbuvio pavelijimo (dovieriennosti). Buvo tai ir su mainimi, nes, nežinodamas apie tokius atsitikimus, nepaprašiau kun. Eidrigevyčiaus išduoti man „dovieriennost“ ir turėjau ją gauti jau jam išvažiauvus. Žinoma, kolei to negavau, visi piniginiai laišakai ir kiti įkainoti siuntiniai gulėjo krasoje. Norėdamas išvengti to viso, daviau rodą savo parapijonams: adresuoti laiškus tiesiai ant vardo Radviliškės Pilijalio, arba Radviliškės Bažn. Katal. kunigo. Kaip žinoma yra, kunigai tankiai esti kilnojami, sužinoti-gi apie tai, ypatingai gyvenantieji Amerikoje neteip veikiai te gali. Kiekvienas, kurs supranta tą dalyką, pritaris mano sumanymui, tikrai toksai p. „Parapijonis“ tegalėjo teip atsiliepti: matyti gėdisi kunigas savo senelių palikimo? (turi buti norėjo pasakyti: savo muzikiškos pavardės). Taigi labai apsiriko. Suprantančiam pakaks to paaiškinimo.

Kun. P. Morkys.

Šauliai. (Rinkimų dalykai.). Miestelėnai neužganėdinti praėjusių metų rinkimais į Dumą, kuriuose laimėjo žydai, iš anksto pradėda rupintis praveisti savo kandidatus. Lengva butų atlikti tą darbą ir įgauti viršų ant žydų, jeigu krikščionys eitu išvien, nes pagal sąrašų daugiausia yra krikščionių rinkikų, negu žydų. Partija krikščionių-demokratų

agituoja, idant miestelėnai duotų savo balsus už kun. Joną Maciejauskį Šiaulių kam. ir Longiną sunų Dimitro Krečyną advokatą; dar yra dvi trys partijos apart žydų, kurios norėtų praveisti savo kandidatus. Kas užjaučia krikščionims-demokratams turėtų paturėti jų kandidatus, nes tai yra du vyru, kuriuodu gerai pažįsta mūsų krašto reikalus ir kuriuodu mus mokėtų apginti. Patarčiau kitoms partijoms nesivaržyti, bet suvienyti savo spėkas—tada be abejonės mes laimėsime.

Šėta (Kauno gub. Aukm. pav.) Spalių 23 d. Kaplių kaimo ukinikai buvę liudytojais baisaus užmušimo nekalto žmogelio. Kasgi buvo tas nekaltas žmogelis? buvo menkas, silpnas senelis, pačtos vežėjas, kurs dėl duonos kašnio tikt šaltį ir badą kentėjo, niekam nei už skatiką skriaudos nepadaręs; o krito kelyje nuo rankos įmiršusio pačtalijono, kurs iš rustybės ėmė žvėriškai skaldyti jo strėnas, smakrą ir galvą. kol tas silpnas krito ant žemės, ir už kelių minučių čia pat ant kelio pasimirė. Šėton kasavaite 4 kartus tas pačtalijonas veža laiškus iš Kedainių; teip ir tada jis išvažiavo iš Kedainių, kaip sako, ne tai supykęs ant vežėjo, ne tai apsvaigęs. Ta diena buvo pirmieji šalčiai, purvas kelyje pašalęs, gruodas baises; puskelyje dar neprivažiuojant Kaplių kaimo, pačtalijonas besvyruodamas ar snaudamas iškrito iš ratų; to vežėjas nepatėmijo, nes buvo kiek kurčias ir dar nuo šalčio už ausų apykalę pastatęs, o čia varpelio skambėjimas ir ratų trenkimas dar labiau kenkė iškritusio pačtoriaus rėksmą ir keiksmą girdėti. Teip nepatėmijęs pats vienas privažiavo prie pačtos skrynūtės viduryje Kaplių kaimo, sustojo, ir čia tikt pamatė kad ratuose pačtalijono nėra; ką-gi daryti, nieko blogo nemislydamas, susisukęs skubiai leidosi atgal jieškoti savo pono, ir gale kaimo rado jį benešant ant pečių kojų apdangtį (deką); čia tai ir prasidėjo tas baises daužymas.

Po kelių dienu atvažiavo valdžios daktaras su felčeriu ir... kas įstabu... jiedu pripažino tą varguolį savo smerčiu mirus!

Pačtalijonas neareštuotas, korespondencijas ir dabar dar po senobei tebeveža, tikt nebevienas, pasiima apginkluotą sargybinių.

O tai laikas išaušo... žmogaus gyvybė tai kaip musės, by kas prispaudė... trakšt ir galas, ir atsakomybės nera.

Na i kas gi čia kaltas? ar silpnas vežėjas, ar pačtalijonas ar valdžios daktarai; o gal ir Kaplių kaimo žmonės, kurie už kelių žingsnių stovėdami, tą daužymą matė ir tos silpnos musės neapgynė.

Galop pats užmuštasis jei tyčia būtų pabėgęs, tikrai nebebutų ir grįžęs savo pono jieškoti, o par tai ant jo paties kaltybe numėsti nekaip negalima.

Teip tai yra kaltybė, bet tikro kaltiniko nerandama.

Jurgis Kaplys.

MUSŲ MOKYKLOS.

Čipėnai. (Kauno gub. Panev. apskr.). Čipėnai tai paprastas Vabalniko parapijos sodžius. Gyvena jame dvidešimtis su viršium ukinikų, bet yra čionai valščius raštinė, kurioje tebėra raštinikas, biurokratijos šalinikas, valstiečiams neprielankus, ir mokykla, kurioje, mokytojis-lietuvis. Mokykloje vaikų apie 60. Antroji Čipėnų valščiams mokykla-Vabalnikė. Aplinkiniams gyventojams iš visų atžvilgių patogiaus leisti vaikus ton mokyklon, vienog vos keliolika vaikų ją telanko. Mat tebėra čionai mokytojis rusas, ir valščiaus mokykla, kuri galėtų suteikti valstiečiams daug naudos, dabar tiktai apsunkena jų ir be to nelengvą padėjimą.

A. P.

Biržiai (Panevežio apskr.). Daug padėta darbo ir vargo kol įgauta tapo šioki toki liuosybė dėl mūsų tautos, tai yra duota paliko vietą lietuviškai kalbai mūsų mokykluose, o teipogi leista užimti vietas mokytojų—lietuviams katalikams. Tas yra nemažu laimėjimu ant dirvos mūsų tautos ir pripildo džiaugsmu širdį kiekvieno susipratusio lietuvių; šen ten girdėti jau paskirtus mokytojus lietuvius mūsų mokykluose bet valdžia rupinas apribuoti, tą, kaip varu išgautas, mūsų tiesas ir daugalyje vietų teskiria lietuvius mokytojus tiktai pagalbinikais rusams mokytojams; teip ir pas mus tapo atkeltas rusas mokytojas p. Protas stačiatikis, pirmiaus buvęs Plungėj, o paskiaus neilgą laiką Žagarėj; bet ten jis negalėjo susigyventi su žmonėmis, kaip apie tai savame laike buvo pranešta laikraščiuose, ir turėjo išten išsidanginti ir kitur vietelės jieškoti, o tą šiltą vietelę atrado pas mus Biržiuose; Jam pagalbinikas duotas yra p. Kaunas lietuvis, jaunas dar vaikas, baigęs Veiverių seminariją. Sunkus yra padėjimas tokio pagalbiniko ant jo sprando sumestas beveik visas mokinimas vaikų mokykluoje; jis visados esti suvaržytas nuo savo mokytojo mokykloje ir už mokyklos ir maža kas, tuoj skundžiamas viresnybei... algos gi gauna 20 rublių per mensesį, tai iš kur gi jain pargyventi!!

Gera butų kad valščionis, paturėjimui savo lietuvių mokytojo, nuo savęs paskirtų kokią nors mažą metinę algą, nes dabar gauna tiktai nuo valstijos, bet kasžin, ar užjaus tam kas nor?! nes atsiranda ir tokie, kuriems visiškai nerupi naujas tas įvedimas lietuviškos kalbos mokyklon; jie yra net priešingi tam ir norėtų matyti mokyklą po senovės, tai yra vien su rusiška kalba; prie tokių reikia priskaityti nekurius mūsų sulenkėjusius miestelėnus: Įvedus lietuviškai mokyti vaikus, nekurie iš miestelėnų atėjo prie mokytojo ir tiesiog prašė nemokyti jų vaikų tos „klapskos“ kalbos. Tegu p.p. miestelėnai neužmiršta, jog toji mokykla yra ne miestelio, bet valščiaus, ir iš malonės tiktai valščiaus jų vaikai priėmami ton mokyklon: miestelėnams nesutikus su įvestu programu, valščius gali paprašyti juos atsiimti savo vaikus ir pa-

sijieškoti sau kitos atsakantesnės. Kaip girdėti ir tarp sodiečių kalvinų reformatų irgi atsiranda priešingų mokyklų; lietuviškai mokyklose kaip tai buvo atsitikę Medekiuose; čia buk susirinkę kalvinai mokyklon, prašė mokytojo nemokyti jų vaikų lietuviškai. Štai koks pas mus tamsumas! Visur žmonės džiaugias, sulaukę įvedant lietuvišką kalbą mokyklon, o pas mus atsiranda ir priešingų tam; vieni stato, kiti ardo; bene galvoje tokiems pamišo, metas susiprast!... *Ukinikas,*

Traškunai (Kaun. red. Aukmerg. apskr.). Traškunų parapijoj' nuo nekuriu laiko dvare p. Montvilio ir kai-kuriuose sodžiuose (uličiose) tapo įkurtos privatiškos mokyklėlės. Dabar turime jų 4. Verta paminėjimo penktoji mokyklėlė sodžiuje Penagalio atsidengusi, bet neilgai gyvavusi. Pernai ir užpernai Penagale mokino vaikus dora gera mokytoja, tikra katalikė-demokratė. Šimet gi Penagaliečiai gavo kitą mokytoją, visai kitoniškos dvasios.—ir apsiriko. Tiesa, išpradžios viskas buvo gerai, pakol mokytoja slėpė prieš žmonės klaidingas savo nuomonės. Bet nepoilo išlindo yla iš maišo. Mokytoja atvirai pradėjo rodytis, kas par paukštis yra. Ir teip pradėjo įkalbinėti Penegaliečiams laikraštį „Naująją Gadynę“, išrodinėti to bjauraus laikraščio naudingumą, girti klaidingą mokslą socialdemokratų; nekurius dalykus tikėjimro, kaip va maldą, aplankymą šventų stebuklingų vietų klaidingai saviškai žmonėms aiškino ir t.t.

Toksai jų mokytojos pasielgimas iškarto suerzino Penagaliečius, ir jie, nustoję kantrybės, atstatė mokytoją nuo vietos. Mokykla tapo uždengta.

Tas atsitikimas Penagale nurodo aiškiai, kad ne teip lengva yra tikrus lietuvius katalikus apgauti ir jiems socialdemokratų mokslą įkvėpti. Irgi šis atsitikimas tegu buna pamokymu ir parsargėjimu kitiems, kad rinkdami mokytojus neapsigautų, bet išrinktų savo vaikams gerus rimtus katalikus-vyrus, ar moteris, platinančius tarp jų sveiką apšvietimą.

Sodietis.

Laukuva (Kaun. g. Telšių p.). Musų parapija stovi užkampyje: toli nuo gelžkelio, toli ir nuo didesnio miesto. Apšvieta lygšiol mažai kam rūpėjo. Spaudai gi atgijus kits kitą beragindami pradėjo išsirašinėti ir skaityti laikraščius. Į vietinę krasą pareina „Ned. Sk.“ apie 50 ekz. „Vil. Ž.“ 8; „Liet. Uk.“ 3; „Šaltinio“ 6; ir „Šviesos“ 1 ekz. Be to dar vietinio kamendoriaus rūpesniu įsteigtas parapiinis knygynėlis, kurio knygos padalintos į keturius skyrius: vaikams, ukinikams, dvasiško turinio ir šiaip jau pasiskaitymui knygelės. Manome uždėti ir vartotojų draugijos sankrovą. Mokyklos miestelyje visai nėra, nes toje parapijoje susiduri septyni valščiai; kiekvienas valščius turi savo mokyklą kituose miesteliuose, kam ir savo vaikus leidžia mokintis; bet patį miestelio ir aplinkinių jo gyventojų vaikai dvasiškai badauja, nes kad ir norėtų jie šiek tiek prasimokinti nėra kur, o į savo valščiaus mokyklą pertoli 10—12 var-

stų. Todėl šiuo pranešimu mes Laukuvos parapijonis kreipiamės į „Saulės“ Draugija ateiti mums į pagelbą nurodant būdą, kuriuo galėtumėm Laukuvoje savo mokyklą įsteigti.—Čia yra aptieka gerai prižiuriama jos saviniko mandagaus, gailėstingo ir žmonėms įtinkamo p. Stropaus, kurs rūpinasi visuomet turėti šviežius, gerus vaistus.

Gaila, kad gydytojaus neturime. Jeigu kas jų panorėtų čia apsigyventi, miestelis duotų 300 rub. kasmet honoraro. Pirma gyveno čia gydytojas p. Jaučius, po jo p. Skudas, bet jie išvažiavo toli ne dėl stokos praktikos, bet dėl ypatingų priežasčių.—Yra čia vienas monopolis (kas be to pragaro maišo!) į kurį degtinės mylėtojai suneša kasmet apie 10 tukstančių rub! Už tuos pinigus galėtų įtaisyti gražią vaikams mokyklą. Bet kas tau! Pakalbėk tik apie pinigų sumetimą butinai reikalingai mokyklai, atsako, kad mes turime ją Kviedarnoj, Rietave ir t.t... kam čia, girdi, mums antros bereikia. Mat dėl tų pragaro nuodų, dėl degtinės suranda rublį ir kitą, o apšvietimui ir skaitiko gailisi... Užtat daug dar, daug pas mus tamsybės. Va kad ir toks jos paveikslas. Buvo „Ned. Sk.“ rodos 26 ar 27 № paaiškinimas, kad žmonės netikėtų visokiems „raštam Jeruzolimo bažnyčioje rastiems“, kurie buk apginą žmogų nuo visokių nelaimių. Tie „Raštai“ buvo tame laikraštelyje ištiesai (visai bereikalo!) įpatalpinti, ir kaikurie jos perskaitę ėmėsi po devynius sykius persirašinėti ir platinti po visą parapiją, Nors kunigas parapiją lankant atimliojo tuos „raštus“, bet ir dabar yra dar tokių, kurie slepia juos pas savę, kaipo kokią šventenybę. Tai mat kaip jie suprato tojo numerio straipsnį! Kad su didesne atida ir daugiaus skaitytų, nebutų tų kvailyščių. Taigi vyručiai Naujiems Metams artinantį pasigaminkime daugiaus tikrai gerų laikraščių kaip „Ned. Sk.“ arba „Šaltinį“ ir su atida juos skaitykime, kad, neduok Dieve, atėjęs prie mūsų koks „cicilikas“ nepasinaudotų iš mūsų tamsumo ir neužmestų ant mūsų savo kilpų.

A. Nugis.

Iš Žemaičių Vyskupijos.

Gruodžio 14 d. mirė Kurklių kamendorius, kun. Petras Šimonauskas.

17 Gruodžio Jo Mylista Vyskupas Sufraganas Cyrtautas Seminarijos bažnyčioje išventė į kunigus djakoną Joną Hutoravyčių, baigusį du kursu Akademijos; ir subdjakonų Pranciškų Čepulį į djakonus.

15 lapkričio Skapiškyje atsilaiškė nepaprasta iškilmė. Minėtoje dienoje Skapiškio klebonas kunigas Mikolas Daleckis apvaikščiojo sukaktuves 25 metų kunigystės. Parapijonai gavę apie tai žinią, buriais skubinos į bažnyčią. Čionai vienoliktose valandoje Garbingas Prabaščius išėjo ant Mišių, laike kurių giedojo choras. Po Mišių žmonės nulydėjo savo teip mylimą prabaščį į kleboniją. Klebonijos angoje sutiko jį trubočiai, grieždami maršą. Pačioje klebonijoje buvo pastatytas stalias, ant kurio buvo sukrautos parapijonų dovanos. Atsirado vienas tvirtas ukinis

kas, kursai eilėmis pasakė gražią bylą. Paskui prabilo patrai prabaščius dėkavodamas ir už dovanas ir už gerą parapijonų širdį, pabaigus jam sakyti užgiedojo choras ir užgriežė trubočiai, tuomet visi susirinkusieji linksmai sveikino savo prabaščių. Visus susirinkusiuosius Garbingas prabaščius gausiai pavaišino.

Sodietis.

Redakcija talpindama tą žinią nuo savęs linkia Garbingam Jubiliatui ilgiausių ir laimingiausių metų.

Redakcija.

Ramygalė (Panevėžio pav.). 26 lapkričio dieną atsilaike čia visai parapijai svarbi ir linksma iškilmė. Tadien tapo atidaryta pamaldoms nauja bažnyčia. Bažnyčios pašventinimą ceremoniją atliko vyskupo pasiūstas tam tikslui džiakonas kanonikas Styravyčius. Prieš išgabenant švenčiausį sakramentą iš laikinės bažnyčios į naują, kun. Antanėlis Upytės klebonas pasakė jausmingą prakalbą; po tos, su procesija Švenč. Sakramentą įgabeno į naują bažnyčia. Tuojaus atsilaike suma, per kurią dailiai giedojo choras, vietinio vargoninko p. Liesio gerai išmokintas. Bažnyčia murinė, erta ir augšta, gotišku stylum, labai puikiai išvėzdė, kaštuojanti ligšiol aplink 60 tukstančių. Per pietus kanonikas trurapa širdinga prakalbo sveikino vietinį kleboną kun. Genį laimingai atlikus teip vargingą bažnyčios statymo darbą, o choras užtraukė „ilgiausius metus“. Po pietų choras, p. Liesiui diriguojant, dailiai padainavo kelioliką tautiškų dainų, svečiams pagamindamss tikrą mėginį. P. Liesis, dvarininkui p. Zigmantui švainickiui paremiant, labai daug ir pasekmingai darbuojas dėl istobulinimo lietuviško choro.

Dailidė.

Skuodas (Telš. apskr.) Advento pirmoje nedėlioje, Skuodo altoristas kunigas Ignacas Giedvilas apvaikščiojo penkias dešimt metų Jubiliejų-stono kunigystės.

Prieš sumą kunigai su procesija nuėjo į altariją.

Klebonas pasveikino Jį keliais žodžiais tam tikslu pritinkamais. Po to giedodami „Dieve gerybes“ ėjo bažnyčion; ten atlikus visos ceremonijas kun. Jubilias atsilaike iškilmingas mišias šv., paskui palaimino kunigus ir visus esančius bažnyčioje žmones—nes ant kožno uždėti rankas negalėjo.

Pabaigus visas apeigas, teip-pat su procesija išleido Jubiliatą į altariją.

Vietiniai kunigai ir nekurie iš parapijonų paaukėjo Jubiliatui gražų abrozda šv. Ignaco Lojolės—Jubiliaso Patrono.

Jo Mylista Vyskupas Palliulionas atsijuntė vyskupišką palaiminimą

Žmonių buvo kaip ant didžiausių atlaidų.

Kunigas Ignacas par 50 metų pildė priedermės stono kaip kamendorius: pri Joniškės, Deltuvos ir Panedėlio bažnyčių, potam buvo Rogeliuose piliistu. Budamas Rogeliuose iš priežasties gaisro minėtos pilijos trobesių diei įsirgo ir paliko pritraukta viena koja; nebegalėdamas toliaus būti piliistu, paliko parkeltas į Kartenos altariją, kame išbuvo 18 metų, o nuo 1895 metų gyvena altarijoj prie Skuodo bažnyčios.

Kun. Ignacas yra labai darbštus žmogus, kožną rytą jau penktoj valandoj skubinas bažnyčion, pasimeldęs ir atilaikęs šv. mišias, biški pasistiprinęs, šventadieniais skubiai grįžta į bažnyčia klausyti išpažinties—jei tik yra žmonių—o atlaiduose tai tuojaus eina klausyti išpažinties...

Stebėtina, kad žmonės visokių luomų artinas prie kun. Ignaco dėl išpažinimo savo nusidėjimų ir, kad visi palieka užganėdinti, ar tai davatkeles ar šėipiau nusidėjėliai.—Duok Dieve dar Jam ilgus metus tarnauti šventamė pašaukime!

Parapijonas.

Iš Mogiliavos antvyskupijos.

J. M. Teraspoliaus Vyskupas Kesler'is, atvykęs į Peterburgą, 8 ir 10 dienų gruodžio mėn. iššventino Mogiliavos R.-Katalikų seminarijos auklėtinius į **kunigus**: Bronislovą *Kielbassą*, Joną *Ejsymontą*, Albiną *Rojšą*; ir **lietuvius**: Konstantiną *Giedrį*, Petrą *Ulicką* ir Vincentą *Fronck-vičių*; į **dijakonus** Leopoldų *Milevičių*, Eduardą *Vajcechovičių*, Donatą *Lapoško*, Antaną *Kalenkevičių*, ir **lietuvius** Ignacą *Miškinį*, Antaną *Šilini*, Joną *Budrį*, Prancišką *Budrį*, Emilijoną *Paukštą*; į **subdijakonus**: Francišką *Cybulskį*, Albertą *Zavridą*, Severiną *Turosienski* ir **lietuvius** Zigmuntą *Pipinų*, Sikstą *Butkų*, ir Bronislovą *Rutenį*, o teipogi trečiakursiems suteikė 4 mažesnius šventimus.

K. G.

Žinios iš užrubežio.

Francija. Valdžia, kuri su didžiausiu uolumu ėmė įvykdyti nežmoniškus įstatymus, kas link atidalinimo Bažnyčios nuo valstijos, pradeda dabar tarsi mažinti savo įnirtimą. Ji labai gerai supranta, kad su sodiečiais kovoti geru jai neišeis, sodiečiai gi visi labai susierzino iš to, kad jų bažnyčios tapo atimtos ir kunigai iš savo namų išvaryti.

Praejusioje nedėlioje (10 Gruodžio visose Paryžiaus bažnyčiose atsilaike iškilmingos pamaldos, nors tam tikslui reikalinga buvo, kad parapijose susitvertų teip vadinamos kulto (Dievo garbės) draugijos, kurios paprašytų valdžios, kad joms būtų leista pamaldas atlikti. Nei viena toki draugija nesusitvėrė ir niekas ligšiol valdžios neprasė leidimo melstis. Toksai puikus katalikų pasielgimas parado, kaip tvirta ir puiki yra katalikų Bažnyčios organizacija. Visi katalikai ir svietiškieji ir dvasiškieji paklausė Popiežiaus balso.

Panedėlyje kardinolas Rišard, Paryžiaus antvyskapis apleido savo namus ir persikėlė į namus atstovo Denikosen. Kardinolui išeinant iš savo rumų, jį sutiko minia žmonių kuri ėmė giedoti šventą giesmę; visa minia atsilaukė. Jaunikaičiai iškinkė arklius ir patį nuvežė kardinolą į jo busiantį gyvenimą. Tenai vėl jį sutiko minios žmonių, kurie šaukė: „Tegyvuoja Pijus X?“. Kardinolas suteikė visiems palaiminimą.

Sunku spėti, kuo ta kova pasibaigs. Visi gminų vaitai arba teip vadinami prefektai gavo paliepimą atimtioti bažnyčias, klebonijas ir kitus Bažnyčioms prigulėjusius trobesius valstijos naudai.

PARSIDUODA

Kulių miestelyje (Kauno gub. Telšių apskr.) ant Kartenos gatvės parsiduoda nauji namai, trobos, staldai ir 600 ketvirtainiškų sieksnių žemės. Žemė labai gera, trobesiai gražūs. Kas norėtų pirkti tegu kreipias šiuo adresu: **Juozapas Narkus № 45, Kuliuose. st. Plungė** (rusiškai Plungianų) Kauno gub.

AUKOS

~ Kauno gimnazijos lietuvių kalbos mokytojui apmokėti.

Kun. Jonas Staševyčius Sostų klebonas	2 r.
Kun. Kasperavyčius Žemgalės džiakonas	2 r.
Kun. Žekevyčius	3 r.

Dusetiškių kalinių šeimynoms šelpti.

Kun. Kasperavyčius Žemgalės džiakonas	2 r.
---------------------------------------	------

Redaktorius **A. Dambrauskas.**